

Regionaal Risicoprofiel Flevoland

	Inhoud	Blz.
	Managementsamenvatting	2
1	Inleiding	10
1.1	Achtergrond van het regionaal risicoprofiel	10
1.2	Wet veiligheidsregio's en risicoprofiel	10
1.3	Wat is een risicoprofiel?	10
1.4	Waarom een risicoprofiel?	11
1.5	Uitvoering project	11
1.6	Leeswijzer	11
2	Ligging en typering Flevoland	13
3	Methode	16
3.1	Inleiding	16
3.2	Processchema 'Handreiking Regionaal Risicoprofiel'	16
3.2.1	Risico-inventarisatie	17
3.2.1.1	'Dagelijkse' brandweezorg en brandveiligheid apart gepositioneerd	17
3.2.2	Risicobeeld en risicoduiding	18
3.2.3	Risicoanalyse	18
3.2.4	Capaciteiteninventarisatie/-analyse	20
3.2.5	Risicoprofiel	20
4	Resultaten per processtap	21
4.1	Risico-inventarisatie	21
4.1.1	Inleiding	21
4.1.2	Crisistypen en incidenttypen	21
4.1.2.1	Terrorisme	22
4.2	Risicobeeld en risicoduiding	23
4.2.1	Inleiding	23
4.3	Risicoanalyse	23
4.3.1	Inleiding	23
4.3.2	Scenariokeuze	24
4.3.3	Risicobeoordeling	26
4.3.3.1	Risicodiagram	26
4.3.3.2	Impact per scenario	27
4.4	Capaciteiteninventarisatie	27
5	Capaciteitenanalyse	30
5.1	Inleiding	30
5.2	Advies algemeen	30
5.3	Capaciteitenanalyse scenario uitval elektriciteitsvoorziening	31
5.3.1	Inleiding	31
5.3.2	Advies bij scenario uitval elektriciteitsvoorziening	32
5.4	Capaciteitenanalyse scenario overstromingen	33
5.4.1	Inleiding	33
5.4.2	Advies bij scenario overstromingen	34
5.5	Capaciteitenanalyse scenario grieppandemie	36
5.5.1	Inleiding	36
5.5.2	Advies bij scenario grieppandemie	37

Managementsamenvatting

Wet veiligheidsregio's en risicoprofiel

In oktober 2010 trad de Wet veiligheidsregio's in werking. Deze wet heeft als primair doel om de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Nederland te verbeteren en te versterken. Door de brandweezorg, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding- en crisisbeheersing en de politie op regionaal niveau bijeen te brengen wordt niet alleen de slagkracht vergroot, maar wordt ook eenheid, eenduidigheid en eenvoud in de aanpak bereikt.

In artikel 15 van de wet is een verplichting opgenomen om een risicoprofiel op te stellen. Een dergelijk risicoprofiel bevat een risico-inventarisatie en -analyse van de dreigingen in de regio. Vervolgens wordt in kaart gebracht welke capaciteiten benodigd en aanwezig zijn om deze dreigingen het hoofd te bieden.

De veiligheidsregio's moeten binnen zes maanden na het in werking treden van de Wet veiligheidsregio's beschikken over een risicoprofiel. Het risicoprofiel wordt door het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio vastgesteld, na consultatie van de gemeenteraden van verwante gemeenten.

Een risicoprofiel: wat en waarom

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in een veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. De risico-inventarisatie omvat een overzicht van de aanwezige risicovolle situaties en de soorten incidenten die zich daardoor kunnen voordoen. In de risicoanalyse worden de geïnventariseerde gegevens nader beoordeeld, vergeleken en geïnterpreteerd. Op basis van de conclusies kan het bestuur van de veiligheidsregio strategische beleidskeuzes maken over de ambities voor de risico- en crisisbeheersing en de inspanningen voor onderlinge afstemming met de crisispartners. Deze ambities worden vastgelegd in een beleidsplan van de veiligheidsregio.

Daarnaast biedt het regionaal risicoprofiel een basis voor de risicocommunicatie naar de burgers.

Eenmaal per vier jaar wordt het regionaal risicoprofiel geactualiseerd.

Aanpak Risicoprofiel Flevoland

Het regionaal risicoprofiel voor Flevoland is opgesteld in opdracht van de Veiligheidsdirectie van de regio, onder projectleiderschap van het hoofd risicobeheersing van brandweer Flevoland.

Het risicoprofiel is opgesteld met betrokkenheid van een multidisciplinaire kernprojectgroep (waarin brandweer, politie, GHOR, gemeenten, provincie en waterschap) en een klankbordgroep (waaronder nutsbedrijven, Defensie, SAMIJ en ProRail).

De volgende stappen zijn vervolgens doorlopen:

Risico-inventarisatie: alle voor Flevoland relevante risico's zijn geïnventariseerd. Een belangrijke basis hiervoor is de Provinciale risicokaart, aangevuld met informatie zoals bijvoorbeeld ruimtelijke informatie over de vitale infrastructuur.

Risicobeeld en risicoduiding: de context en de spreiding van de in voorgaande stap geselecteerde risico's is vervolgens nader uitgewerkt.

Risicoanalyse: van de geselecteerde scenario's is de impact/gevolg en de kans/waarschijnlijkheid bepaald op basis van statistische gegevens en/of expert-judgement.

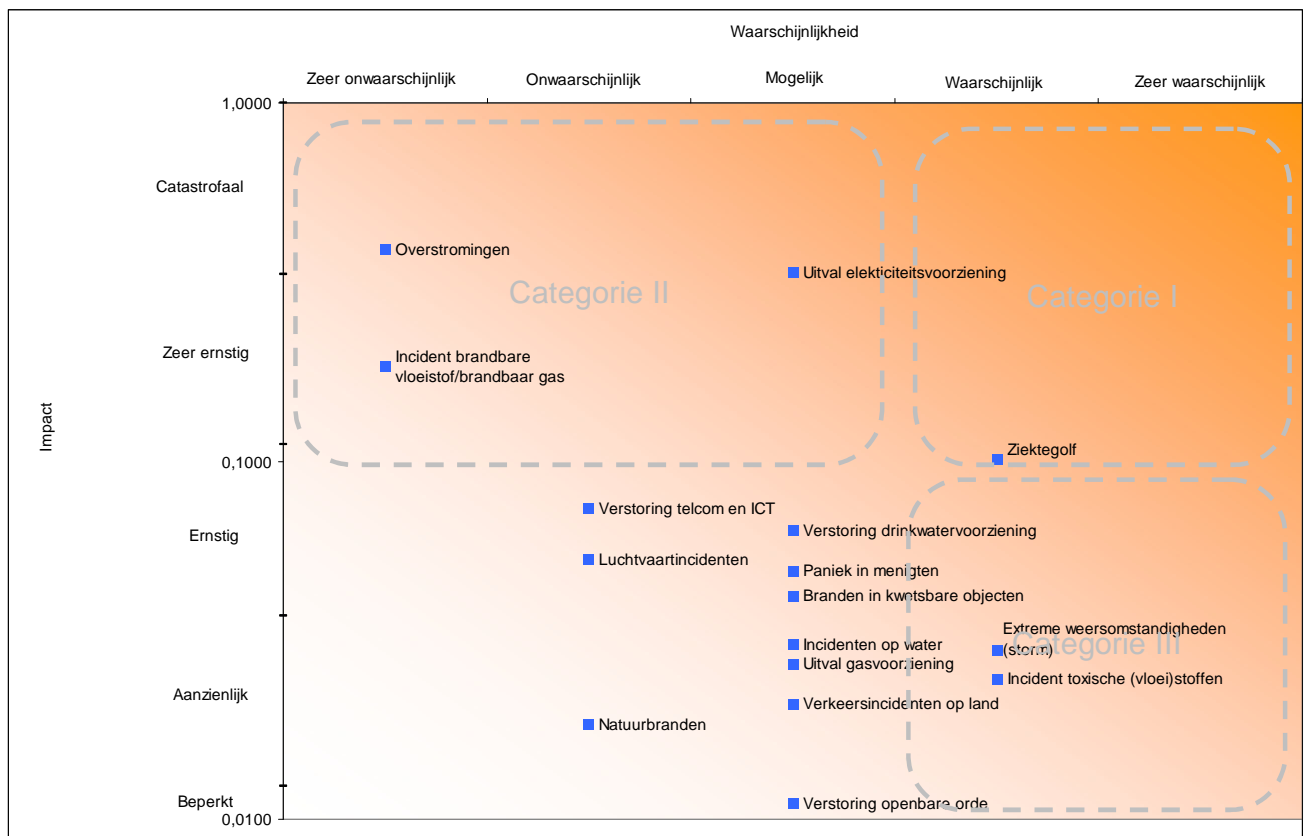
De bevindingen worden weergegeven in een risicodiagram.

Overigens is bij het opstellen van de scenario's geen rekening gehouden met domino-effecten, conform de Handreiking en zoals afgesproken in de Kernprojectgroep.

Capaciteiteninventarisatie: de kernprojectgroep heeft vervolgens per scenario een kwalitatieve inschatting gemaakt van de benodigde versus beschikbare capaciteiten van de veiligheidsregio.

Resultaat Risicoprofiel Flevoland

In het risicodiagram zijn de relevante scenario's op een onderling vergelijkbare wijze afgebeeld. De scenario's met de grootste impact en waarschijnlijkheid staan rechtsboven in het figuur (categorie I). Een kleine waarschijnlijkheid en impact leidt tot een plaats linksonder in het diagram. De categorie I risico's verdienen meer aandacht dan de overig benoemde categorieën.

Het risicodiagram afgezet tegen de capaciteiteninventarisatie leidt tot de volgende bevindingen:

- In het risicodiagram staat één scenario in categorie 1: het scenario ziektegolf. De benodigde inzet vanuit 'Geneeskundige zorg' wordt hier mogelijk onvoldoende geacht.

- In het risicodiagram staan de volgende scenario's in categorie 2:
 - overstromingen: op meerdere taakvelden van de veiligheidsregio worden de capaciteiten als onvoldoende geschat;
 - uitval elektriciteitsvoorziening: de capaciteiten van de veiligheidsregio worden hier op enkele aspecten als mogelijk onvoldoende geschat;
 - transportongevallen met brandbare stof: gebaseerd op een ongeval bij treintransport. Deze transporten vinden echter in de komende jaren niet en vanaf 2012 in geringe mate plaats.
- In het risicodiagram staan de volgende scenario's in categorie 3:
 - extreme weersomstandigheden: de capaciteiten van de veiligheidsregio worden op alle aspecten voldoende geschat.
 - incident toxische stoffen: de capaciteiten van de veiligheidsregio worden hier op enkele aspecten als mogelijk onvoldoende geschat
- De overige scenario's staan allen in categorie 4 van het risicodiagram. Hier worden de volgende scenario's uitgelicht vanwege het feit dat hierbij de capaciteiten van de veiligheidsregio op meerdere vlakken als mogelijk onvoldoende wordt geschat:
 - uitval drinkwaternet;
 - uitval spraak- en data communicatie.

Op basis van de risicoanalyse en het hieruit resulterende risicodiagram, en de uitgevoerde capaciteiteninventarisatie, adviseerde de kernprojectgroep om in de consultatieronden voor te stellen primair voor de volgende scenario's een nadere capaciteitanalyse uit te voeren, met als doel na te gaan welke capaciteiten mogelijk aanvulling behoeven:

- Ziektegolf
- Elektriciteitsvoorziening

Daarnaast werd geadviseerd een capaciteitanalyse uit te voeren voor het scenario:

- overstromingen, waarbij het doel niet zozeer is het mogelijk nagaan voor uitbreiding van de capaciteiten van de veiligheidsregio, maar nagaan of de beschikbare capaciteiten optimaal worden benut.

Resultaat capaciteitanalyse Flevoland

De capaciteitanalyse heeft geleid tot specifieke op het scenario toegesneden adviezen. Daarnaast zijn algemene adviezen geformuleerd, die van toepassing zijn voor meerdere scenario's. De opgestelde adviezen vormen input voor het opstellen van het regionaal beleidsplan.

Advies algemeen

Bij de capaciteitanalyse voor de drie verschillende scenario's is gezocht naar generieke adviezen en aandachtspunten, die voor meerdere scenario's gelden. Deze generieke onderwerpen komen hier thematisch aan de orde.

Risicobewustzijn (risicocommunicatie en crisiscommunicatie)

- Onderzoek de perceptie van de burgers in relatie tot de feitelijke risico's die men loopt (invloed van bekendheid/onbekendheid met het scenario).
Aan de hand van de bevindingen van dit onderzoek: hoe bereiken we de burger.
- Bewustzijn bij de hulpverleningsdiensten is onvoldoende.
Advies: Onderzoek de continuïteit van het functioneren van de hulpverleningsdiensten.
- Een goede definitie en overzicht van de kwetsbaren/instellingen formuleren en in het beleidsplan opnemen.
Tevens prioriteitstelling per benoemde groep: welke groepen hebben prioriteit (koppeling tussen risicokaart, Flevoscoop, zorgatlas).
Ook is er behoefte aan meer inzicht in de netwerken van instellingen die zorgdragen voor verminderd zelfredzamen.

Voorkomen en beperken scenario

- Ontwikkel planvorming voor de taken/ rollen van de veiligheidsregio bij de verschillende scenario's.
- Bij realistisch oefenen meer rekening houden met de beperkingen binnen de eigen organisaties, die samenhangen met het scenario (bijvoorbeeld onderbezetting bij een griep пандemie)

Zorgdragen voor overgangsfase en overdracht aan reguliere instanties

- Op Inzichtelijk maken waar de veiligheidsregio/lokaal bestuur verantwoordelijk voor is in deze fase. Dit moet ook duidelijk worden gecommuniceerd (verwachtingen, bijv. ten aanzien van mogelijke aansprakelijkheidsstelling, duidelijkheid geven over schadeafhandeling).

Nafase

Overweeg een overdrachtsprotocol, hoe de veiligheidsregio haar activiteiten af dient te schalen in de nafase van een crisis

Advies bij scenario uitval elektriciteitsvoorziening

Risicobewustzijn (risicocommunicatie en crisiscommunicatie)

Risicocommunicatie

Voor de risicocommunicatie is voor een tweetal actoren advies geformuleerd:

Hulpverleningsdiensten:

- Advies: Inventariseer of de hulpvraag bij uitval van elektriciteitsvoorziening voldoende wordt ingeschat door de Veiligheidsregio (en partners). Zijn er bijvoorbeeld nadere maatregelen noodzakelijk op het gebied van noodstroomvoorziening etc.

Bestuur Veiligheidsregio:

- Er is een afschakelplan in omloop bij de regionale netbeheerder dat in werking treedt bij een verstoring in het elektriciteitsnet.
Advies: Onderzoek de effecten van het afschakelplan voor de regio.

Beperken scenario

- Advies: Ontwikkel planvorming voor de taken/ rollen van de VR bij het optreden van dit scenario. Ga voor dit scenario specifiek in op de voorzienbare alsmede de niet voorzienbare stroomuitval. Het handelen van de regio kan hierbij worden uitgewerkt.

Bevorderen condities voor directe respons op dreiging

- Er is een convenant in ontwikkeling tussen veiligheidsregio en regionale netbeheerder. Advies: neem in het convenant de volgende aandachtspunten in overweging:
 - Continuïteit Telecommunicatie en ICT (ook C-2000)
 - Noodstroomvoorziening
 - Continuïteit gasvoorziening

Kwaliteiten voor directe respons

- De mogelijkheid voor melding en alarmering valt bij uitval van elektriciteitsvoorziening grotendeels weg.
Advies: inventariseer in welke mate dit invloed heeft en hoe dit probleem kan worden ondervangen. Overweeg hierbij in het bijzonder de situatie van verminderd zelfredzame groepen/kwetsbare groepen (zie ook relatie met algemene adviezen).

Advies bij scenario uitval elektriciteitsvoorziening

Risicobewustzijn (risicocommunicatie en crisiscommunicatie)

Risicocommunicatie

Voor de risicocommunicatie is voor een tweetal actoren advies geformuleerd:

Hulpverleningsdiensten:

- Advies: Inventariseer of de hulpvraag bij uitval van elektriciteitsvoorziening voldoende wordt ingeschat door de Veiligheidsregio (en partners). Zijn er bijvoorbeeld nadere maatregelen noodzakelijk op het gebied van noodstroomvoorziening etc.

Bestuur Veiligheidsregio:

- Er is een afschakelplan in omloop bij de regionale netbeheerder dat in werking treedt bij een verstoring in het elektriciteitsnet.
Advies: Onderzoek de effecten van het afschakelplan voor de regio.

Beperken scenario

- Advies: Ontwikkel planvorming voor de taken/ rollen van de VR bij het optreden van dit scenario. Ga voor dit scenario specifiek in op de voorzienbare alsmede de niet voorzienbare stroomuitval. Het handelen van de regio kan hierbij worden uitgewerkt.

Bevorderen condities voor directe respons op dreiging

- Er is een convenant in ontwikkeling tussen veiligheidsregio en regionale netbeheerder. Advies: neem in het convenant de volgende aandachtspunten in overweging:
 - Continuïteit Telecommunicatie en ICT (ook C-2000)
 - Noodstroomvoorziening
 - Continuïteit gasvoorziening

Kwaliteiten voor directe respons

- De mogelijkheid voor melding en alarmering valt bij uitval van elektriciteitsvoorziening grotendeels weg.
Advies: inventariseer in welke mate dit invloed heeft en hoe dit probleem kan worden ondervangen. Overweeg hierbij in het bijzonder de situatie van verminderd zelfredzame groepen/kwetsbare groepen (zie ook relatie met algemene adviezen).

Advies bij scenario overstromingen

Risicobewustzijn (risicocommunicatie en crisiscommunicatie)

Risicocommunicatie

Hulpverleningsdiensten:

- Advies: Maak de knelpunten in de infrastructuur inzichtelijk die van belang zijn voor de continuïteit van de hulpverlening bij overstroming. Welke wegen kunnen nog worden gebruikt?

Crisiscommunicatie

- Crisiscommunicatie is beschreven in planvorming, maar moet in nader onderzoek verder worden beoordeeld. Procesmatig/planmatig is het op orde, maar is er ook voldoende bewustzijn t.a.v. de verhoudingen bij crisiscommunicatie?

Voorkomen en beperken scenario

- Hoofdstructuur van de infrastructuur is een continu aandachtspunt vanuit het oogpunt van evacueren. Wijzigingen aan deze infrastructuur moeten worden afgestemd met de Veiligheidsregio en Waterschap (en andere relevante partijen).
Advies: Verzoek om inwinnen integraal advies Veiligheidsregio bij wijzigingen in de infrastructuur.
- Advies: Evalueer het evacuatieplan jaarlijks en stel indien nodig bij. Geef hierbij tevens aandacht aan beschikbare vluchtroutes/wegen, ook bij wegwerkzaamheden, ligging t.o.v. maaiveld, etc. Inventariseer hierbij het hoofdwegennet voor extra vluchtmogelijkheden uit het gebied, bijvoorbeeld via de Knardijk.

Bevorderen condities voor directe respons op dreiging

- Advies: Herkennen van ontwikkelingen in de dreigingsfase en deze koppelen aan beslismomenten voor de Veiligheidsregio, in samenhang met de andere actoren.

Afspraken/werkwijzen voor directe respons

- LOCC regelt op landelijk niveau de capaciteit van externe partijen (ook de waakvlamovereenkomsten).
Advies:
 - Inventariseer de regionale capaciteiten van externe partijen (inclusief waakvlamovereenkomsten)

- - vervolgens: stel vast of een regionaal convenant nodig is voor transport- en redmateriaal?

Kwantiteiten voor directe respons

- Advies : Inventariseer prioriteitstelling voor de inzet van capaciteit van de Veiligheidsregio bij dit scenario (vanuit de wetenschap dat er per definitie te weinig capaciteit binnen de regio Flevoland is voor dit scenario en dat dit een geaccepteerd gegeven is).

Advies:

- Inventariseer in de risicoprofielen/capaciteitanalyses van omliggende regio's of hierin rekening is gehouden met dit scenario voor Flevoland).
- Overweeg aan de hand van de bevindingen van deze inventarisatie of verdere actie noodzakelijk/wenselijk is.

Zorgdragen voor overgangsfase en overdracht aan reguliere instanties

- Advies :
 - Onderzoek de gevolgen van de overstroming op de onderwerpen als: huisvesting, aansprakelijkheid, verzekeringen, hypotheek.
 - Maak vervolgens afspraken over de rollen/taken van de Veiligheidsregio in de nafase van het incident.

Advies bij scenario grieppandemie

Risicobewustzijn (risicocommunicatie en crisiscommunicatie)

Risicocommunicatie

Hulpverleningsdiensten:

- Discontinuïteit als gevolg van de grieppandemie kan binnen de organisaties tot grote problemen leiden. Deze discontinuïteit wordt onvoldoende onderkend.
Advies: Inventariseer in hoeverre de hulpdiensten en ketenpartners beschikken over een (actueel) continuïteitsplan.

beperken van het scenario

- Advies : Inventariseer preventieve maatregelen verkennen zoals verbod op samscholing (evenementen, scholen etc.) of afzetting (bij andere infectieziekten dan griep) van het gebied. Dit moet ook worden afgestemd met de gemeenten bij het optreden van het scenario

Bevorderen condities voor directe respons op dreiging

- Aandachtspunt: Een dergelijke situatie heeft een economisch effect. Dit effect is te beperken door conform continuïteitsplannen te werken. Het gaat dus niet alleen om het medische aspect, maar ook om sociaal-economische zaken.

Kwaliteiten en kwantiteiten voor directe respons

- Bij ernstige pandemie is zowel de kwaliteit als kwantiteit van de hulpverleners een aandachtspunt, door grotere afhankelijkheid van externe partijen.
Advies: Inventariseer welke partijen dit zijn en maak afspraken/regelingen met deze partijen.

- Beschikbare kwaliteit en kwantiteit van hulpverleners is een kritische succesfactor voor de uitvoering van processen.
Advies: Maak op voorhand afspraken met zorginstellingen over inzetbaarheid van gespecialiseerd personeel tijdens de crisissituatie.
- Er zijn onvoldoende persoonlijke beschermingsmiddelen voor mensen die een taak hebben in de bestrijding van dit scenario.
Advies: inventariseer welke middelen en in welke hoeveelheden nodig zijn.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond van het regionaal risicoprofiel

In dit hoofdstuk worden aanleiding en achtergrond van het regionaal risicoprofiel behandeld.

1.2 Wet veiligheidsregio's en risicoprofiel

In oktober 2010 trad de Wet veiligheidsregio's in werking. Deze wet heeft als primair doel om de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Nederland te verbeteren en te versterken. Door de brandweezorg, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding en crisisbeheersing en de politie op regionaal niveau bijeen te brengen wordt niet alleen de slagkracht vergroot, maar wordt ook eenheid, eenduidigheid en eenvoud in de aanpak bereikt.

In artikel 15 van de wet is een verplichting opgenomen om een risicoprofiel op te stellen. Een dergelijk risicoprofiel bevat een risico-inventarisatie en analyse van de te benoemen dreigingen in de regio. Vervolgens wordt in kaart gebracht welke capaciteiten benodigd en aanwezig zijn om deze dreigingen het hoofd te bieden.

De veiligheidsregio's moeten binnen 6 maanden na het in werking treden van de Wet veiligheidsregio's beschikken over een risicoprofiel. Het risicoprofiel wordt door het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio vastgesteld, na consultatie van de gemeenteraden van verwante gemeenten. Het regionaal college van politie en het waterschap Zuiderzeeland wordt in aanloop hier naar toe tevens gevraagd hun zienswijze kenbaar te maken.

1.3 Wat is een risicoprofiel?

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in een veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. De risico-inventarisatie omvat een overzicht van de aanwezige risicovolle situaties en de soorten incidenten die zich daardoor kunnen voordoen. In de risicoanalyse worden de geïnventariseerde gegevens nader beoordeeld, vergeleken en geïnterpreteerd. Op basis van de conclusies kan het bestuur van de veiligheidsregio strategische beleidskeuzes maken over de ambities voor de risico- en crisisbeheersing en de inspanningen voor onderlinge afstemming met de crisispartners. Dit geldt voor brandweer en GHOR, maar ook zullen in het kader van multidisciplinaire taken met de gemeenten, de politie en overige partners waaronder waterschappen, Defensie, vitale infrastructuur en Rijkswaterstaat afspraken moeten worden gemaakt.

Deze ambities worden vastgelegd in het beleidsplan van de veiligheidsregio. Eenmaal per vier jaar wordt het regionaal risicoprofiel geactualiseerd. Jaarlijks worden voor het risicoprofiel betekenisvolle ontwikkelingen voor zoveel als mogelijk al in het regionaal profiel verwerkt.

1.4 Waarom een risicoprofiel?

Een complexe samenleving als de Nederlandse moet adequaat kunnen insprijgen op vele soorten veiligheidsrisico's. Ordeverstoringen, overstromingen en treinongevallen, maar bijvoorbeeld ook infectieziekten en uitval van nutsvoorzieningen vormen een continue bedreiging van de vitale belangen in de samenleving. Om deze bedreigingen het hoofd te kunnen bieden, moeten overheidsinstanties, bedrijfsleven en de burger nauw samenwerken. Elke regio herbergt specifieke risico's waarvoor gericht beleid van de veiligheidsregio en haar partners nodig kan zijn. Het regionaal risicoprofiel is bedoeld om inzicht in de aanwezige risico's te krijgen. Op basis van dit inzicht kan het veiligheidsbestuur strategisch beleid voeren om de aanwezige risico's te voorkomen en te beperken en om de crisisbeheersingsorganisatie op specifieke risico's voor te bereiden. Ook biedt het een basis voor de risicocommunicatie naar de burgers.

1.5 Uitvoering project

Het regionaal risicoprofiel voor Flevoland is opgesteld in opdracht van de Veiligheidsdirectie van de regio, onder projectleiderschap van het hoofd risicobeheersing van de regionale brandweer Flevoland.

Het risicoprofiel is opgesteld met betrokkenheid van een multidisciplinaire kernprojectgroep en een klankbordgroep. In de kernprojectgroep en klankbordgroep zijn de volgende disciplines vertegenwoordigd:

- brandweer;
- politie;
- GHOR;
- defensie;
- gemeenten;
- provincie;
- waterschap;
- rijkswaterstaat
- nutsbedrijven;
- SAMIJ;
- ProRail.

De namen van de betrokken personen zijn opgenomen in bijlage 8.

1.6 Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 1 staan de aanleiding, achtergrond en betrokken partijen beschreven.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de ligging en typering van de regio.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de gevolgde methode. Deze methode doorloopt een aantal processtappen, conform de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel.

In hoofdstuk 4 worden de resultaten per processtap weergegeven. Deze stappen leiden tot een risicodiagram, waarin impact en waarschijnlijkheid van de relevante scenario's op een onderling vergelijkbare wijze zijn weergegeven. Hoofdstuk 4 wordt afgesloten met een capaciteiteninventarisatie. In deze stap is per scenario geïnventariseerd in hoeverre deze risico's zijn afgedekt met de aanwezige capaciteiten in de regio.

De volgende bijlagen zijn bijgevoegd:

- Bijlage 1: Thema's, crisistypen en incidenttypen
- Bijlage 2: Onderbouwing keuze crisistypen/incidenttypen
- Bijlage 3: Methodiek impact- en waarschijnlijkheidsbeoordeling
- Bijlage 4: Uitwerking van relevante crisistypen/incidenttypen, uitgewerkte scenario's, impact- en waarschijnlijkheidsanalyse
- Bijlage 5: Diagrammen per impactcriterium
- Bijlage 6: Aanvullende informatie regio Flevoland
- Bijlage 7: Capaciteiteninventarisatie
- Bijlage 8: Leden projectgroep en klankbordgroep
- Bijlage 9: Geraadpleegde literatuur

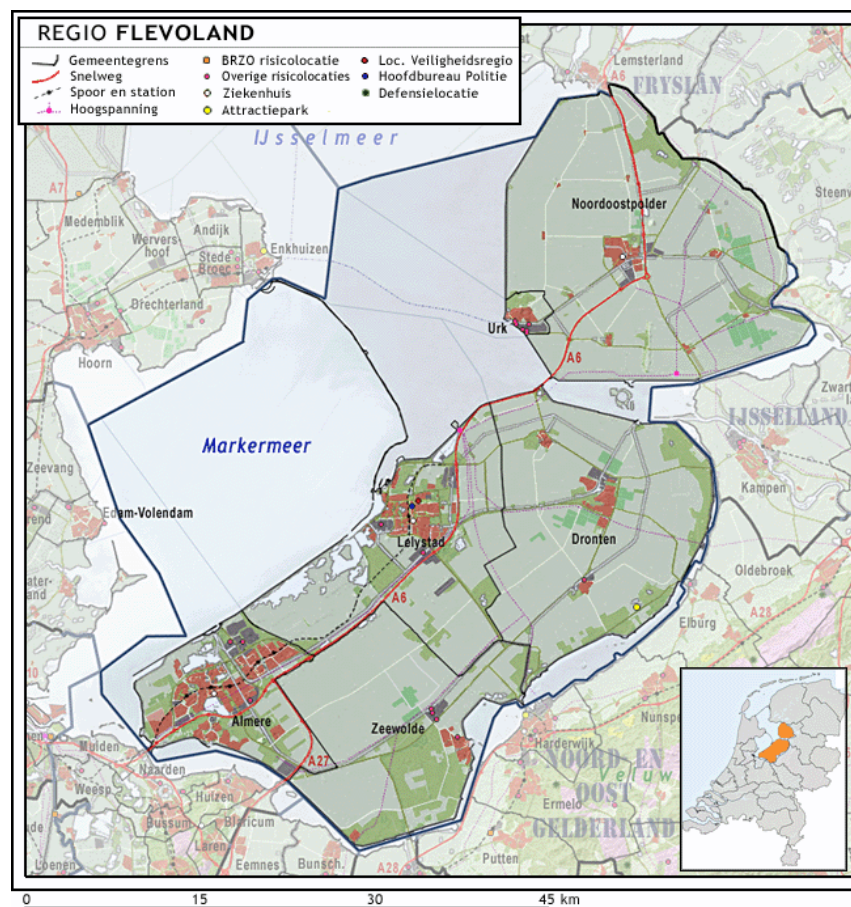
2 Ligging en typering Flevoland

De veiligheidsregio Flevoland valt samen met de grenzen van de provincie Flevoland. De regio bestaat uit een zestal gemeenten, namelijk: Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. Op dit moment wonen er in Flevoland meer dan 380.000 mensen op een gebiedsoppervlakte van ongeveer 2.500 km². Qua aantal inwoners is Almere de grootste gemeente. In figuur 2.1 is een aantal kerncijfers van de regio opgenomen.

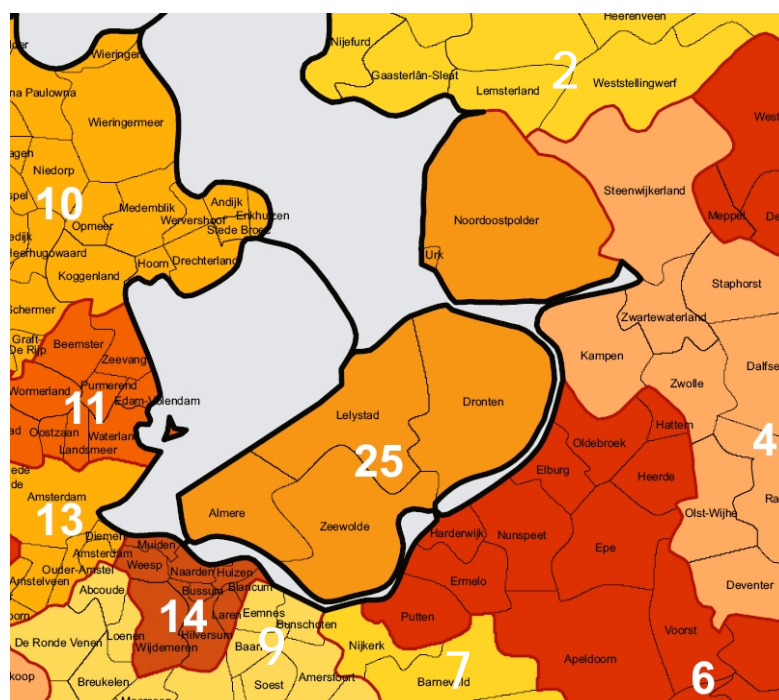
Kerncijfers Flevoland 2009	Almere	Dronten	Lelystad	Noordoostpolder	Urk	Zeewolde	Totaal Flevoland
Bevolkingsaantallen	185.700	39.200	73.800	45.800	18.100	20.800	383.400
Woningvoorraad	72.400	14.800	30.500	18.200	5.300	7.500	148.600
Werkgelegenheid	79.800	15.100	35.900	24.100	8.200	10.200	173.200

Figuur 2.1 Kerncijfers regio Flevoland voor 2009

In figuur 2.2 is een overzichtkaart gegeven van de regio Flevoland. In figuur 2.3 is de positionering van regio Flevoland ten opzichte van aangrenzende regio's weergegeven.

Figuur 2.2 Overzichtkaart van veiligheidsregio Flevoland (bron: Van Aalst, 2009)

Figuur 2.3 Aangrenzende regio's

Aangrenzende veiligheidsregio's zijn:

- Noord-Holland Noord (10);
- Zaanstreek-Waterland (11);
- Amsterdam-Amstelland (13)
- Gooi- en Vechtstreek(14);
- Utrecht (9);
- Gelderland-Midden (7);
- Noord- en Oost-Gelderland (6) ;
- IJsselland 4);
- Fryslân (2).

Water speelt een grote rol in Flevoland. Ongeveer veertig procent van het totale oppervlak bestaat uit het water van het IJsselmeer, Markermeer en de Randmeren. Hieruit volgt de coördinerende rol die de regio heeft in het kader van de Samenwerkingsregeling voor de ongevallenbestrijding in het IJsselmeergebied (SAMIJ).

De gehele regio Flevoland ligt onder NAP (Normaal Amsterdams Peil), met uitzondering van het voormalige eiland Urk dat *gedeeltelijk) boven NAP is gelegen. Dit houdt in dat bijna de gehele regio zonder dijken volledig onder water zou komen te staan. Een aantal gebieden binnen de regio ligt meer dan 4 meter onder NAP.

Ziekenhuizen in de regio staan in de steden Almere, Lelystad en Emmeloord.

De gemeente Lelystad heeft als enige in de regio een luchthaven.

In de regio Flevoland wordt jaarlijks een aantal grote evenementen gehouden, voorbeelden hiervan zijn: 'Het bevrijdingsfestival in Almere', 'Lowlands' en 'Zand'. Ook zijn er een aantal grote attracties binnen de regio, namelijk: 'Walibi World', 'Bataviastad' en 'Aviodrome'.

Binnen Flevoland is een groot aantal recreatiebedrijven, campings en recreatiewoningen.

Een aantal toekomstige ontwikkelingen in Flevoland is relevant om in het kader van dit regionale risicoprofiel te noemen:

- **Almere 2.0 (Schaalsprong Almere):** Een regiospecifiek aandachtspunt is de schaalsprong van Almere die de komende jaren wordt gemaakt. In 2030 kan Almere bestaan uit een bevolking van 350.000 inwoners, met alle aanverwante sociaal-economische ontwikkelingen.
- **Aanleg van de Hanzelijn:** Met de Hanzelijn wordt een spoorverbinding gerealiseerd tussen Lelystad en Zwolle. De verbinding zal volgens planning op 12-12-2012 in gebruik worden genomen. Hierdoor wordt het personenverkeer per spoor geïntensiveerd en zal ook goederenvervoer over het spoor plaatsvinden, waartoe ook gevaarlijke stoffen behoren. Met het gereedkomen van het project zal ook de eerste tunnel in Flevoland in gebruik worden genomen.
- Een ander aandachtspunt is de ontwikkeling van buitendijkse gebieden in de regio in het kader van overstromingsdreiging. De buitendijkse gebieden worden echter opgespoten tot een dusdanige hoogte dat ze in geringe mate kunnen overstromen.
- **Uitbreiding van Luchthaven Lelystad:** Lelystad Airport kan zich ontwikkelen tot een zelfstandige, regionale luchthaven voor zowel zakelijk luchtverkeer, als voor niet Schiphol gebonden verkeer binnen Europa.

3 Methode

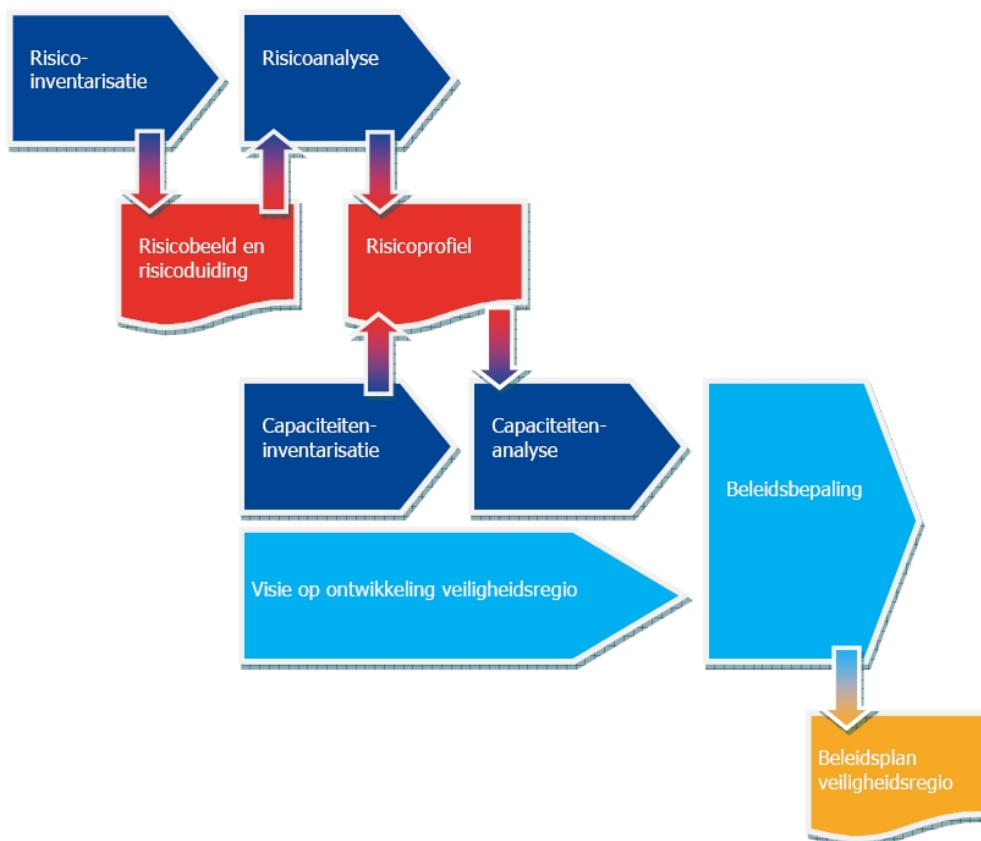
3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de verschillende processtappen benoemd die zijn gemaakt bij de ontwikkeling van het regionaal risicoprofiel Flevoland. Een belangrijke leidraad hierbij is geweest 'de Handreiking Regionaal Risicoprofiel'.

Aanvullend wordt er ingegaan op geraadpleegde informatiebronnen.

3.2 Processchema 'Handreiking Regionaal Risicoprofiel'

In figuur 3.1 zijn de processtappen weergegeven conform 'de Handreiking Regionaal Risicoprofiel'. Deze processtappen zijn door middel van een aantal terugkoppelmomenten doorlopen met de kernprojectgroep en de klankbordgroep. Daarnaast zijn er instanties en personen geconsulteerd die een bijdrage hebben geleverd op specifieke onderwerpen¹. De processtappen komen in dit hoofdstuk kort aan de orde.

Figuur 3.1 Processtappen regionaal risicoprofiel volgens de Handreiking Regionaal Risicoprofiel

1. Hierbij valt te denken aan Staatsbosbeheer op het gebied van het crisistype natuurbranden.

3.2.1 Risico-inventarisatie

De eerste stap om te komen tot een risicoprofiel is het maken van een risico-inventarisatie. Hierbij is de Provinciale risicokaart als vertrekpunt genomen, voor het verkrijgen van een ruimtelijk beeld. Deze informatie is aangevuld met informatie die niet in de risicokaart is opgenomen. Hierbij kan worden gedacht aan (ruimtelijke) informatie over vitale infrastructuur.

De volgende vragen staan centraal in de risico-inventarisatie:

- Welke risicovolle situaties zijn er in de regio en omliggende gebieden aanwezig?
- Welke soorten branden, rampen, en crises kunnen zich voordoen in de regio en aangrenzende gebieden?
- Welke toekomstige ontwikkelingen kunnen zich daarin voordoen?
- Risicovolle situaties vanuit omliggende regio's (<5 km).

Deze inventarisatie heeft geleid tot een selectie van dreigingen (crisistypen en incidenttypen) die voor de regio Flevoland relevant zijn om verder uit te werken. Het crisistype 'incidenten in tunnels' is bijvoorbeeld verder buiten beschouwing gelaten, omdat er in de huidige situatie geen tunnels aanwezig zijn in Flevoland.

3.2.1.1 'Dagelijkse' brandweezorg en brandveiligheid apart gepositioneerd

Van de vier disciplines (brandweer, politie, geneeskundige keten en gemeente) is de brandweer de enige instantie die ook voor wat betreft haar dagelijkse, reguliere optreden onder het stelsel van de Wet Veiligheidsregio's valt. Met de nieuwe wet wordt namelijk de veiligheidsregio in beginsel naast de rampenbestrijding en crisisbeheersing ook verantwoordelijk voor het organiseren van de dagelijkse brandweezorg, tenzij gebruik wordt gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om de brandweezorg alsnog aan de gemeenten op te dragen. Voor de dagelijkse brandweezorg zijn in het ontwerpbesluit Veiligheidsregio's de opkomsttijden landelijk uniform opgenomen. Het bestuur van de Veiligheidsregio of de gemeentebesturen (bij lokaal georganiseerde brandweezorg) hebben daarbij de mogelijkheid om 'beargumenteerd af te wijken' van de opkomsttijden, bijvoorbeeld door brandpreventieve voorzieningen te treffen die een langere opkomsttijd rechtvaardigen. Op deze manier wordt de bestuurlijke aansturing van de brandweer verstevigd door de bestuurders een bewuste keuze te laten maken over de samenhang tussen de preventieve en repressieve brandveiligheid. Om deze bestuurlijke keuze ook wettelijk een duidelijke plaats te geven, is met de derde nota van wijzigingen van het Wetsvoorstel Veiligheidsregio's toegevoegd dat het beleidsplan van de veiligheidsregio tevens moet omvatten: "de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen."

Omdat het risicoprofiel een basis moet bieden voor het beleidsplan en het beleidsplan moet ingaan op de dagelijkse brandweezorg, zou in het risicoprofiel naast rampen, crises en grootschalige branden ook de dagelijkse brandveiligheidsrisico's in beginsel een plaats moeten krijgen. Dit wordt ondersteund door het feit dat de wetgever in de wettelijke omschrijving van het risicoprofiel consequent spreekt over 'branden, rampen en crises'. Toch is ervoor gekozen dagelijkse brandveiligheidsrisico's een aparte plaats te geven en niet (in de Handreiking Regionaal Risicoprofiel) uit te werken.

Eenzijds is de bestuurlijke afweging over crisisbeheersing en rampenbestrijding van een andere aard dan de afwegingen over brandweezorg en brandveiligheid. Het type maatregel dat uit de risicoanalyse volgt is van een ander aard en ook de uiteindelijke besluitvorming daarover is anders geregeld (regionaal voor rampen en crises versus regionaal of lokaal voor de brandweezorg). Anderzijds is het analyseren van brandveiligheidsrisico's een ander vak dan risicoanalyse voor rampen en crises.

N.B. De ontwikkeling van een integrale risicobenadering voor de dagelijkse brandveiligheid zou overigens op een vergelijkbare basis kunnen worden opgebouwd als de methode voor de beoordeling van rampen en crises, Echter, hiervoor is een apart traject nodig, waarbij andere belanghebbenden een rol moeten spelen. De Handreiking Regionaal Risicoprofiel speelt slechts een agenderende rol in de richting van het veld van dagelijkse brandveiligheid. In de Handreiking wordt aldus uitsluitend op branden ingegaan voor zover het grootschalige branden betreft waarbij multidisciplinair optreden van de hulpdiensten noodzakelijk is. Dit is vergelijkbaar met de plek die 'branden in grote gebouwen' tot op heden heeft gekend als een van de achttien ramptypen in de Leidraad Maatramp.

3.2.2 Risicobeeld en risicoduiding

Als resultaat van de risico-inventarisatie is een selectie ontstaan met crisistypen/incidenttypen die relevant zijn voor Flevoland en verder uitgewerkt moeten worden. Op basis van aanvullende informatie wordt een risicobeeld opgesteld. In dit risicobeeld wordt de context en de spreiding van de risico's uitgewerkt. Zodoende kan er beter worden beoordeeld in welke mate de risico's bepalend zullen zijn in het risicoprofiel. Tezamen met de risico-inventarisatie vormt dit risicobeeld de basis voor de risicoanalyse.

3.2.3 Risicoanalyse

In de risicoanalyse worden alle risico's uit de inventarisatie en het risicobeeld uitgewerkt in realistische scenario's. In deze scenario's wordt een beeld geschetst van een aantal mogelijke tot waarschijnlijke effecten (aantal doden/gewonden, schade aan economie, ecologie, cultureel erfgoed enz.) van een dergelijke ramp of crisis. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande scenario's van de crisispartners in de regio, of vanuit de landelijke risico-inventarisatie. Voor het overige deel zijn de scenario's tot stand gekomen in overleg met de partners die de meeste affiniteit hebben met het betreffende scenario.

Bij het omschrijven van scenario's is (conform de Handreiking) geen rekening gehouden met domino-effecten van één scenario in een ander scenario (bijv. uitval voedselvoorziening in geval van bijv. griep пандеміе). In die gevallen is er al snel sprake van een landelijk scenario, en valt derhalve buiten het kader van het regionale risicoprofiel.

Na het opstellen van de scenario's zijn deze in een expertsessie beoordeeld op impact en waarschijnlijkheid. De impactcriteria die zijn beoordeeld staan opgesomd in figuur 3.2.

De impact kan als volgt worden aangegeven:

- Beperkt gevolg (A);
- Aanzienlijk gevolg (B);
- Ernstig gevolg (C);
- Zeer ernstig gevolg (D);
- Catastrofaal gevolg (E).

Vitale belangen en impactcriteria
1. Territoriale veiligheid
1.1 Aantasting van de integriteit van het grondgebied
2. Fysieke veiligheid
2.1 Doden
2.2 Ernstig gewonden en chronisch zieken
2.3 Lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)
3. Economische veiligheid
3.1 Kosten
4. Ecologische veiligheid
4.1 Langdurige aantasting van het milieu en natuur (flora en fauna)
5. Sociale en politieke stabiliteit
5.1 Verstoring van het dagelijks leven
5.3 Sociaalpsychologisch impact
6. Veiligheid van cultureel erfgoed
6.1 Aantasting van cultureel erfgoed

Figuur 3.2 Opsomming van getoetste impactcriteria

De waarschijnlijkheidsschatting is uitgevoerd op basis van de in figuur 3.3 weergegeven criteria.

Klasse	% waarschijnlijkheid	Kwalitatieve omschrijving
A	< 0,05	zeer onwaarschijnlijk
B	0,05 – 0,5	onwaarschijnlijk
C	0,5 – 5	mogelijk
D	5 – 50	waarschijnlijk
E	50 - 100	zeer waarschijnlijk

Figuur 3.3 Opsomming van getoetste impactcriteria

De methodiek van impact- en waarschijnlijkheidsbeoordeling is in bijlage 3 in detail uitgewerkt.

Op basis van deze beoordeling is een risicodiagram opgesteld. Dit risicodiagram geeft een overzicht van de relevante dreigingen (uitgewerkt tot scenario's), op een onderling vergelijkbare wijze. Het risicodiagram geeft een totaalbeeld van een gemiddelde score op alle impactcriteria die zijn benoemd in figuur 3.2. Het kan echter wenselijk zijn om de impact van een dreiging (scenario) op een specifiek criterium te beschouwen. Daartoe is voor ieder impactcriterium een risicodiagram opgesteld. Deze figuren zijn weergegeven in bijlage 5.

3.2.4 Capaciteiteninventarisatie/-analyse

In de capaciteiteninventarisatie is bepaald in hoeverre de geanalyseerde risico's capaciteair een knelpunt vormen. Uitgaande van de aanwezige capaciteit kan dan worden geconstateerd of- en welke capaciteiten aanvullend noodzakelijk zijn.

3.2.5 Risicoprofiel

Alle uitgewerkte scenario's met daarin de impact en waarschijnlijkheid vormen, tezamen met de capaciteiteninventarisatie, het risicoprofiel. In dit rapport zijn de risico's met de impact en waarschijnlijkheid uitgewerkt in een matrix, zodat in één oogopslag duidelijk wordt wat er speelt in de regio en hoe groot het risico hiervan is. Dit risicoprofiel vormt de basis van het beleidsplan als benoemd in artikel 14 Wet Veiligheidsregio's.

4 Resultaten per processtap

4.1 Risico-inventarisatie

4.1.1 Inleiding

De eerste stap om te komen tot een risicoprofiel is het maken van een risico-inventarisatie. Conform de landelijke handleiding vindt de risico-inventarisatie plaats aan de hand van onderstaande maatschappelijke thema's:

1. Natuurlijke omgeving
2. Gebouwde omgeving
3. Technologische omgeving
4. Vitale infrastructuur en voorzieningen
5. Verkeer en vervoer
6. Gezondheid
7. Sociaalmaatschappelijke omgeving

Deze maatschappelijke thema's zijn verder uitgewerkt in crisistypen en incidenttypen. In paragraaf 4.2 zijn de crisistypen weergegeven die relevant zijn voor Regio Flevoland.

4.1.2 Crisistypen en incidenttypen

Volgens de systematiek van de landelijke handreiking worden de in paragraaf 4.1 genoemde landelijke thema's opgesplitst in crisistypen en incidenttypen. Dit totale overzicht is weergegeven in bijlage 1.

Verschillende branden, rampen en crises kunnen invloed hebben op één of vaak meerdere van de genoemde maatschappelijke thema's. Om deze situaties inventariseerbaar, analyseerbaar en uitlegbaar te maken, is een landelijke uniforme categorisering ontwikkeld. In de eerste inventarisatie zijn de crisistypen geselecteerd die voor Flevoland relevant zijn. Dit is weergegeven in figuur 4.1. Daarbij is ook inzichtelijk gemaakt welke crisistypen niet verder zijn uitgewerkt in Flevoland. In bijlage 2 wordt een onderbouwing gegeven voor de crisistypen en incidenttypen die niet verder zijn uitgewerkt. Dit zijn de doorgehaalde typen.

De selectie is tot stand gekomen in afstemming met de experts die betrokken zijn bij de uitwerking van dit regionale risicoprofiel (zie bijlage 8).

Terrorisme is een nationaal thema, onder verantwoordelijkheid van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb).

Maatschappelijk thema	Crisistype
1. Natuurlijke omgeving	1.1 Overstromingen
	1.2 Natuurbranden
	1.3 Extreme weersomstandigheden
	1.4 Plagen
	1.5 Dierziekten
2. Gebouwde omgeving	2.1 Branden in kwetsbare objecten
	2.2 Instorting in grote gebouwen en kunstwerken
3. Technologische omgeving	3.1 Incidenten met brandbare/explosieve stof in open lucht
	3.2 Incidenten met giftige stof in open lucht
	3.3 Kernincidenten
4. Vitale infrastructuur en voorzieningen	4.1 Verstoring energievoorziening
	4.2 Verstoring drinkwatervoorziening
	4.3 Verstoring rioolwaterafvoer en afvalzuivering
	4.4 Verstoring telecommunicatie en ICT
	4.5 Verstoring afvalverwerking
	4.6 Verstoring voedselvoorziening
5. Verkeer en vervoer	5.1 Luchtvaartincidenten
	5.2 Incidenten op of onder water
	5.3 Verkeersincidenten op land
	5.4 Incidenten in tunnels
6. Gezondheid	6.1 Bedreiging volksgezondheid
	6.2 Ziektegolf
7. Sociaal maatschappelijke omgeving	7.1 Paniek in menigten
	7.2 Verstoring openbare orde

Figuur 4.1 Overzicht van maatschappelijke thema's en selectie van voor Flevoland relevante crisistypen

Voor de resterende crisistypen is minimaal één scenario uitgewerkt. In enkele gevallen zijn crisistypen voor dit risicoprofiel gecombineerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor de typen 'bedreiging volksgezondheid' en 'ziektegolf'.

4.1.2.1 Terrorisme

Terrorisme kan een oorzaak zijn van (bijna) alle ramptypen die worden behandeld in deze rapportage. In deze rapportage is ervoor gekozen om moedwillig handelen c.q. terrorisme niet als een apart crisistype op te nemen. Een crisistype is immers "een categorie van mogelijke branden, rampen en crises die qua soort effecten en qua ontwikkeling in de tijd op elkaar lijken." Dit betekent dat een andere aanleiding (terrorisme) voor hetzelfde incident (bijvoorbeeld een explosie) niet als een apart crisistype wordt opgevat.

Terrorisme is een nationaal thema, onder verantwoordelijkheid van de Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding (NCTb). De NCTb is verantwoordelijk voor de alertering. In Nederland zijn op dit moment de volgende bedrijfssectoren op het alerteringssysteem aangesloten (luchthavens, spoor, stad- en streekvervoer, zeehavens, tunnels en waterkeringen, olie, chemie, drinkwater, gas, elektriciteit, nucleair, financieel, publieksevenementen, hotels).

Alle veertien sectoren hebben afspraken gemaakt met de NCTb over het pakket aan maatregelen die geëffectueerd wordt bij een bepaald dreigingsniveau: lichte dreiging, matige dreiging of hoge dreiging. Alertering vindt plaats vanuit de NCTb naar het Nationaal Crisiscentrum, de Departementale Coördinatiecentra Crisisbeheersing (DCC) van de departementen en naar de sector. Parallel hieraan vindt alertering naar de BZK-kolom plaats. De NCTb draagt zorg voor zowel de implementatie als het verdere beheer van het systeem.

4.2 Risicobeeld en risicoduiding

4.2.1 Inleiding

In het risicobeeld komt de vraag naar voren welke soorten branden, rampen en crisis zich binnen de regio (en de omliggende gebieden) kunnen voordoen. Samen met de risico-inventarisatie vormt dit risicobeeld de basis voor de keuze van incidentscenario's. In paragraaf 4.1 zijn de voor Flevoland relevant geachte crisistypen weergegeven. Op basis van deze crisistypen en de aanverwante incidenttypen, zijn (incident)scenario's opgesteld. Een scenario wordt gedefinieerd als een mogelijk verloop van een incident, of - meer precies - een verwacht karakteristiek verloop van een incidenttype, vanaf de basisoorzaken tot en met de einduitkomst.

4.3 Risicoanalyse

4.3.1 Inleiding

Specifiek is voor Flevoland geïnventariseerd welke crisistypen en daaraan gelieerde incidenttypen relevant zijn. In de risicoanalyse zijn scenario's uitgewerkt op basis van het risicobeeld en de risicoduiding. Deze scenario's zijn benoemd in figuur 4.2 en beschreven in bijlage 4.

4.3.2 Scenariokeuze

Maatschappelijk thema	Crisistype en uitgewerkte scenario's
1. Natuurlijke omgeving	1.1 Overstromingen <ul style="list-style-type: none"> • Vollopen van een polder/dijkdoorbraak
	1.2 Natuurbranden <ul style="list-style-type: none"> • Bosbrand
	1.3 Extreme weersomstandigheden <ul style="list-style-type: none"> • Storm en windhozen
	1.6 Dierziekten <ul style="list-style-type: none"> • Geen apart scenario, wel raakvlak met het scenario <i>verstoring openbare orde</i>
2. Gebouwde omgeving	2.1 Branden in kwetsbare objecten <ul style="list-style-type: none"> • Brand in gebouw met verminderd zelfredzame personen.
3. Technologische omgeving	3.1 Incidenten met brandbare/explosieve stof in open lucht <ul style="list-style-type: none"> • Incident stationaire inrichting
	3.2 Incidenten met giftige stof in open lucht <ul style="list-style-type: none"> • Incident stationaire inrichting
4. Vitale infrastructuur en voorzieningen	4.1 Verstoring energievoorziening <ul style="list-style-type: none"> • Uitval gasvoorziening • Uitval elektriciteitsvoorziening
	4.2 Verstoring drinkwatervoorziening <ul style="list-style-type: none"> • Verontreiniging in drinkwaternet
	4.4 Verstoring telecommunicatie en ICT <ul style="list-style-type: none"> • Uitval voorziening voor spraak- en datacommunicatie
5. Verkeer en vervoer	5.1 Luchtvaartincidenten <ul style="list-style-type: none"> • Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein
	5.2 Incidenten op of onder water <ul style="list-style-type: none"> • Incident op ruim water
	5.3 Verkeersincidenten op land <ul style="list-style-type: none"> • Incident wegverkeer • Incident treinverkeer
6. Gezondheid	6.1 Bedreiging volksgezondheid <ul style="list-style-type: none"> • Geen apart scenario, wel raakvlak met het scenario 'ziektégolf besmettelijke ziekte'
	6.2 Ziektégolf <ul style="list-style-type: none"> • Ziektégolf besmettelijke ziekte
7. Sociaal maatschappelijke omgeving	7.1 Paniek in menigten <ul style="list-style-type: none"> • Paniek tijdens grote festiviteiten, concerten, demonstraties
	7.2 Verstoring openbare orde

Figuur 4.2 Scenariokeuze

De keuze voor deze selectie crisistypen/incidenttypen (met uiteindelijke scenario's) betekent niet dat andere typen niet relevant kunnen zijn voor de regio Flevoland.

Allereerst is het aantal scenario's beperkt om de methode van risicoanalyse werkbaar te houden. Vanuit een zuiver methodologisch/technisch perspectief zou het ideaalplaatje zijn dat je voor elk incidenttype minimaal twee scenario's uitwerkt. Dat levert echter een totaal onwerkbaar aantal scenario's op, dat niet meer goed te analyseren is, veel te veel werk oplevert tegen te weinig opbrengst en bovendien geen directe meerwaarde heeft voor de uiteindelijke strategische beleidskeuzes waar het risicoprofiel toe moet leiden.

Ten tweede is het belangrijk om op te merken dat sprake is van een meerjarig perspectief. Het risicoprofiel moet strategische beleidskeuzes opleveren, d.w.z. leiden tot prioriteitstelling in veiligheidsbeleid. Dat impliceert dat ook in het risicoprofiel zelf al snel prioriteiten moeten worden gesteld. Dit betekent echter niet dat de overige denkbare scenario's nooit aan bod zullen komen: in de volgende run kunnen heel goed nieuwe scenario's worden toegevoegd.

De selectie van de scenario's is tot stand gekomen met de experts die betrokken zijn bij de uitwerking van het regionaal risicoprofiel. Bij de scenariokeuze is met name gelet op: een goede spreiding over de maatschappelijke thema's (moeten alle 7 aan bod komen) en de crisistypen. Dit met als hogere doel dat alle soorten impacts en daarmee alle soorten capaciteiten aan bod komen en er dus geen witte vlekken ontstaan bij de strategische beleidskeuzes. Het reële gehalte van het scenario, statistische onderbouwing (voor zover beschikbaar) en reeds bestaande aandacht voor een onderwerp zijn hierbij leidend.

Scenario	Almere	Dronten	Lelystad	Noordoost- polder	Urk	Zeewolde	Regio over- schrijdend niet/in/uit
Vollopen van een polder/dijkdoorbraak	X	X	X	X	X	X	uit
Bosbrand	X	X	X	X	X	X	niet
Storm en windhozen	X	X	X	X	X	X	niet
Brand in gebouw met verminderd zelfredzame personen.	X	X	X	X	X	X	niet
Incident transport (brandbare stof)	X	X	X	X	X	X	niet
Incident stationaire inrichting (giftige stof)	X	X	X		X	X	in
Uitval gasvoorziening	X	X	X	X	X	X	niet
Uitval elektriciteitsvoorziening	X	X	X	X	X	X	niet
Verontreiniging in drinkwaternet	X	X	X	X	X	X	in/uit
Uitval voorziening voor spraak- en datacommunicatie	X	X	X	X	X	X	in/uit
Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein			X				niet
Incidenten op water	X	X	X	X	X		in/uit
Incident wegverkeer	X	X	X	X	X	X	niet
Incident treinverkeer	X	X ²	X				
Ziektegolf besmettelijke ziekte	X	X	X	X	X	X	in/uit
Paniek tijdens grote festiviteiten, concerten, demonstraties	X	X	X				niet
Verstoring openbare orde	X	X	X	X	X	X	niet

Figuur 4.3 Relevante scenario's voor de gemeenten in regio Flevoland

2. Na het in gebruik nemen van de Hanzelijn in december 2012

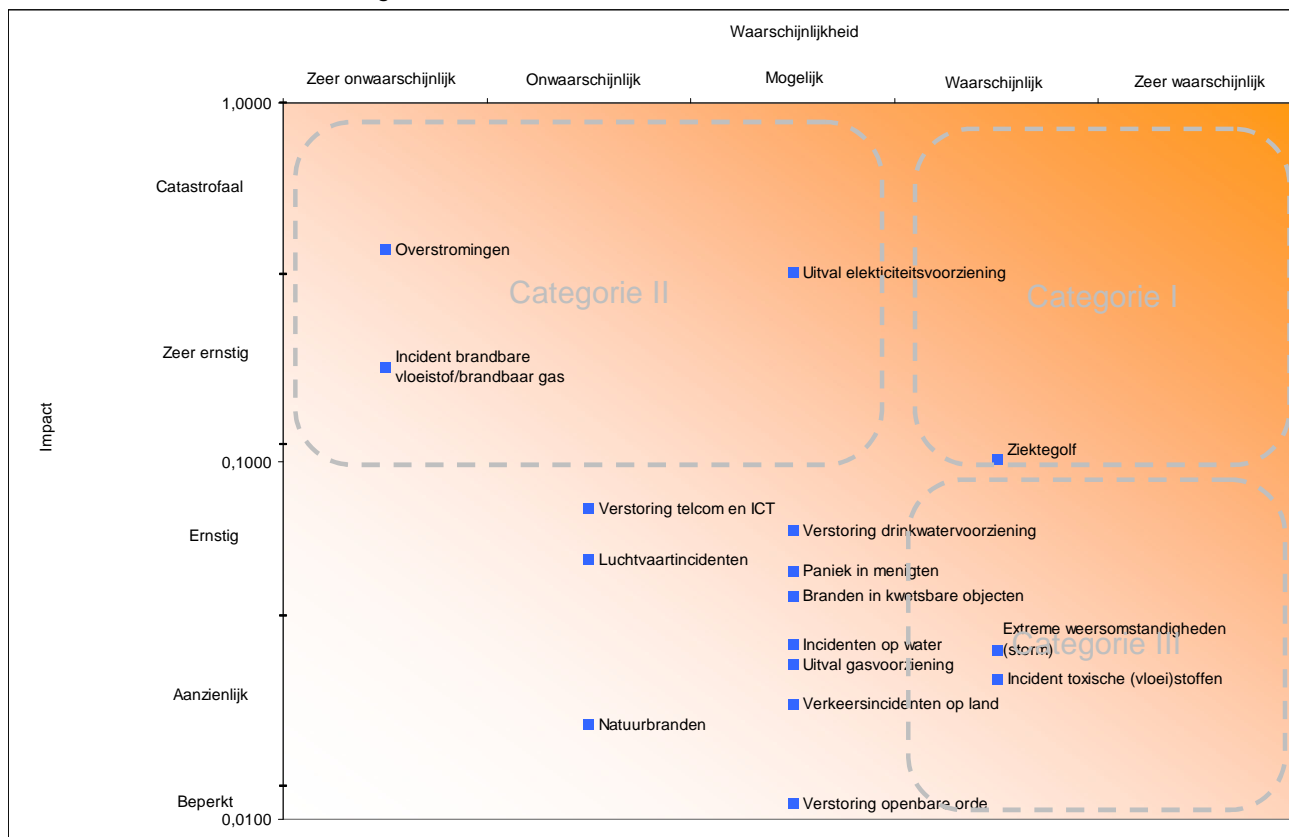
In figuur 4.3 is weergegeven welke scenario's per gemeente in regio Flevoland potentieel aan de orde zijn. Ook is in dit figuur in gegaan op het mogelijk overschrijdende karakter van de scenario's (niet overschrijdend, wel overschrijden *vanuit* de regio, wel overschrijdend de regio *in* vanuit aangrenzende regio's).

Op basis van de opgestelde scenario's is in een tweede expertsessie de impact en waarschijnlijkheid ingeschat, zoals beschreven in hoofdstuk 3. Deze inschatting is per scenario weergegeven in bijlage 4 en vormt de basis voor het risicodiagram.

4.3.3 Risicobeoordeling

4.3.3.1 Risicodiagram

In het risicodiagram zijn de relevante scenario's op een onderling vergelijkbare wijze afgebeeld. De scenario's met de grootste impact en waarschijnlijkheid staan rechtsboven in de figuur (categorie I). Een kleine waarschijnlijkheid en impact leidt tot een plaats linksonder in het diagram. De categorie I risico's verdienen meer aandacht dan de overig benoemde categorieën.

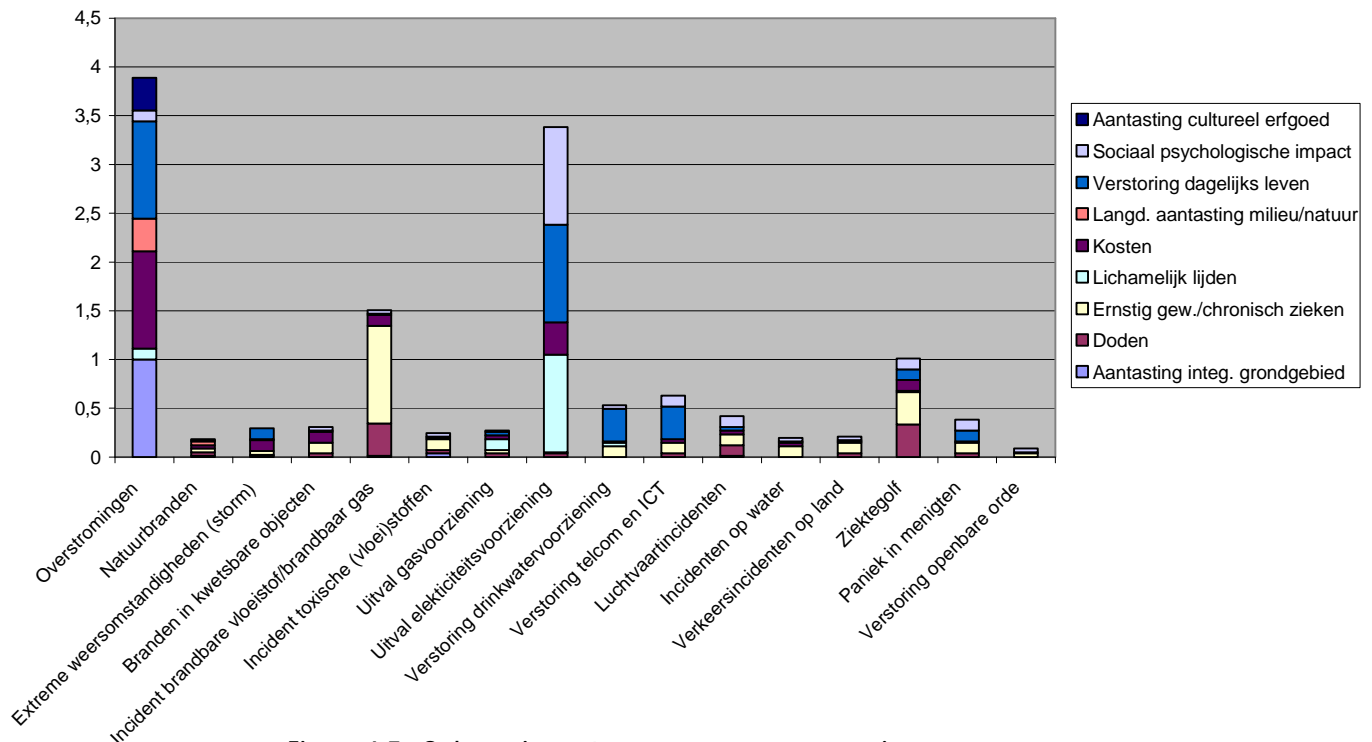
Figuur 4.4 Risicodiagram

In het risicodiagram zijn 3 categorieën afgebeeld die de ernst van de risico's indelen (dit conform de landelijke handreiking). Hierover het volgende:

- Categorie I: in deze categorie is 1 risico vertegenwoordigd, namelijk Ziektegolf.
- Categorie II: in deze categorie zijn 3 risico's vertegenwoordigd, namelijk:
 - Overstromingen;
 - Uitval elektriciteitsvoorziening;
 - Incident brandbare vloeistof/brandbaar gas.
- Categorie III: in deze categorie zijn 2 risico's vertegenwoordigd, namelijk:
 - Extreme weersomstandigheden (storm)
 - Incident toxische (vloeistof)stoffen.

4.3.3.2 Impact per scenario

De onderstaande figuur laat zien hoe de opbouw van de impact is verdeeld voor de verschillende scenario's. Hier blijkt uit dat de scenario's overstromingen, incident brandbare vloeistof/brandbaar gas, uitval elektriciteitsvoorziening en ziektegolf de grootste samengestelde impact hebben. De kans van optreden is in dit figuur niet opgenomen.

Figuur 4.5 Opbouw impact weergegeven per scenario

4.4 Capaciteiteninventarisatie

Het is voor het bestuur niet goed mogelijk om een oordeel te geven over de geanalyseerde risico's zonder een beeld te hebben hoe op dit moment met het huidige beleid en de huidige organisatie deze risico's zijn afgedekt.

Om dit beeld te bieden worden in deze stap de capaciteiten waarover de regio kan beschikken in beeld gebracht. Conform de landelijke Handreiking focussen we hierbij op de capaciteiten van de Veiligheidsregio, inclusief capaciteiten op basis van bijstandsaanvragen en die van de zorgketen partners. Verder ligt de focus op fysieke impact en de primaire hulpverleningsprocessen (tijd en ruimte kritische processen).

De overige aspecten worden later wel meegenomen bij de specifieke inventarisatie voor die scenario's waarvan het bestuur stelt dat hier een nadere capaciteitanalyse voor dient plaats te vinden.

In een brainstormsessie met de kernprojectgroep is voor alle in het risicoprofiel opgenomen scenario's een inschatting gemaakt op basis van expertoordeel of de capaciteiten voldoende, mogelijk onvoldoende of onvoldoende zijn. In de bijlage 7 zijn de complete resultaten van deze inventarisatie opgenomen.

Deze bevindingen zijn bekeken in samenhang met het risicodiagram. De hierna volgende conclusies zijn in volgorde van urgentie genoemd, waarbij de urgentie is bepaald aan de hand van het risicodiagram in combinatie met de bevindingen van de capaciteiteninventarisatie.

- In het risicodiagram staat één scenario in categorie 1 (kans waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk, zeer ernstig tot catastrofaal gevolg): dit is het scenario ziektegolf. De benodigde inzet vanuit 'Geneeskundige zorg' wordt hier mogelijk onvoldoende geacht. Hierbij is al uitgegaan van bijstand vanuit andere regio's. Indien deze bijstand niet geleverd wordt, worden de capaciteiten als onvoldoende geschat.
- In het risicodiagram staan de volgende scenario's in categorie 2 (kans zeer onwaarschijnlijk tot mogelijk, gevolg zeer ernstig tot catastrofaal): overstromingen, incident transport brandbare stof en uitval elektriciteitsvoorziening.
- Hierbij wordt de kans op elektriciteitsvoorziening als mogelijk geschat. De capaciteiten van de veiligheidsregio worden hier op enkele aspecten als mogelijk onvoldoende geschat, te weten: brandweerinzet op het gebied van bron en emissiebestrijding, politie op het gebied van bewaking en beveiliging en ordehandhaving en de gemeenten op het gebied van communicatie en publieke zorg.
- De kans op overstromingen en incidenten transport met brandbare stof worden op enkele aspecten als onvoldoende beoordeeld. Hierover kan het volgende worden gesteld:
 - transportongevallen met brandbare stof zijn gebaseerd op een ongeval bij treintransport. Deze vinden echter in de komende jaren niet en vanaf 2012 in geringe mate plaats. De reden dat het scenario toch is benoemd, is om bij het bestuur alvast onder de aandacht te brengen. Het is in dit geval ook raadzaam om de toekomstige ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van het Basisnet Spoor, af te wachten.
 - overstromingen: op meerdere taakvelden van de veiligheidsregio worden de capaciteiten als onvoldoende geschat. Afgezet tegen de kans (zeer onwaarschijnlijk) en het feit dat indien zich een overstroming voordoet, dit scenario direct op nationaal niveau zal worden gebracht, is het de vraag in hoeverre meer van de veiligheidsregio kan en mag worden verwacht.

- In het risicodiagram staan de volgende scenario's in categorie 3 (kans waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk, gevolg beperkt tot ernstig): extreme weersomstandigheden en incident toxische vloeistoffen.
 - voor het scenario extreme weersomstandigheden geldt dat de capaciteiten van de veiligheidsregio op alle aspecten voldoende wordt geschat.
 - voor het scenario incident toxische stoffen worden de volgende capaciteiten als mogelijk onvoldoende geschat: brandweer op het gebied van redding en ontsmetting. De capaciteiten van de geneeskundige zorg worden op het gebied van spoedeisende medische hulpverlening weliswaar als voldoende geschat, hierbij is wel uitgegaan van een snelle stabilisatie van de situatie.
- De overige scenario's staan allen in categorie 4 van het risicodiagram, waarbij de kans zeer onwaarschijnlijk tot mogelijk wordt geschat, en waarbij de gevolgen beperkt tot ernstig zijn. Hoewel deze scenario's vanuit dit oogpunt minder aandacht behoeven worden 2 scenario's genoemd, met als reden dat hierbij de capaciteiten van de veiligheidsregio op meerdere vlakken als onvoldoende wordt geschat. Dit zijn de scenario's:
 - uitval drinkwaternet: capaciteiten brandweer, geneeskundige zorg en gemeenten onvoldoende geschat
 - uitval spraak- en data communicatie: capaciteiten brandweer, politie en gemeenten onvoldoende geschat.

Aanbevelingen

Op basis van de risicoanalyse en het hieruit resulterende risicodiagram, en de uitgevoerde capaciteiteninventarisatie, heeft de kernprojectgroep geadviseerd om primair voor de volgende scenario's een capaciteitanalyse uit te voeren, met als doel na te gaan welke capaciteiten mogelijk aanvulling behoeven:

- Ziektegolf;
- Elektriciteitsvoorziening.

Daarnaast is geadviseerd een capaciteitanalyse uit te voeren voor het scenario overstromingen, waarbij het doel niet zozeer is het mogelijk nagaan voor uitbreiding van de capaciteiten van de veiligheidsregio, maar nagaan of de beschikbare capaciteiten optimaal worden benut.

5 Capaciteitenanalyse

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de uitwerking van de capaciteitenanalyse centraal. Deze analyse is de volgende stap in het proces voor de totstandkoming van het regionaal risicoprofiel Flevoland. In een eerdere fase is het voorlopige risicoprofiel met bijbehorende capaciteiteninventarisatie opgeleverd. Op basis van het voorlopige risicoprofiel is een advies opgesteld voor het verder analyseren van de capaciteit die samenhangt met een drietal preferente scenario's. Dit advies is overgenomen door het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland.

In de capaciteitenanalyse zijn de volgende scenario's onderzocht:

- Scenario ziektegolf
- Scenario uitval elektriciteitsvoorziening
- Scenario overstromingen (waarbij opgemerkt dat voor dit scenario is voorgesteld om na te gaan of de beschikbare capaciteiten optimaal worden benut)

De capaciteitenanalyse moet resulteren in beleidsmatige adviezen die kunnen worden ingebracht in het beleidsplan. In dit beleidsplan kan vervolgens worden afgewogen welke adviezen voor de regio moeten worden omgezet in concreet beleid.

In de het vervolg van dit hoofdstuk wordt per scenario een aantal fasen van de veiligheidsketen behandeld (zie figuur 5.1). Onder deze fasen zijn doelen gedefinieerd die een rol spelen in de betreffende fasering van de keten. Aan de hand van deze Veiligheidsketen is vervolgens de analyse doorlopen.

Figuur 5.1: Veiligheidsketen

De capaciteitenanalyse heeft geleid tot specifieke op het scenario toegesneden adviezen. Daarnaast zijn algemene adviezen geformuleerd, die van toepassing zijn voor meerdere scenario's. De opgestelde adviezen vormen input voor het opstellen van het regionaal beleidsplan.

In bijlage 8 is een compleet overzicht van de capaciteitenanalyse voor de drie scenario's opgenomen.

5.2 Advies algemeen

Bij de capaciteitenanalyse voor de drie verschillende scenario's is gezocht naar generieke adviezen en aandachtspunten, die voor meerdere scenario's gelden. Deze generieke onderwerpen komen hier thematisch aan de orde.

Risicobewustzijn (risicocommunicatie en crisiscommunicatie)

- Onderzoek de perceptie van de burgers in relatie tot de feitelijke risico's die men loopt (invloed van bekendheid/onbekendheid met het scenario).
Aan de hand van de bevindingen van dit onderzoek: hoe bereiken we de burger.
- Bewustzijn bij de hulpverleningsdiensten is onvoldoende.
Advies: Onderzoek de continuïteit van het functioneren van de hulpverleningsdiensten.
- Een goede definitie en overzicht van de kwetsbaren/instellingen formuleren en in het beleidsplan opnemen.
Tevens prioriteitstelling per benoemde groep: welke groepen hebben prioriteit (koppeling tussen risicokaart, Flevoscoop, zorgatlas).
Ook is er behoefte aan meer inzicht in de netwerken van instellingen die zorgdragen voor verminderd zelfredzamen.

Voorkomen en beperken scenario

- Ontwikkel planvorming voor de taken/ rollen van de veiligheidsregio bij de verschillende scenario's.
- Bij realistisch oefenen meer rekening houden met de beperkingen binnen de eigen organisaties, die samenhangen met het scenario (bijvoorbeeld onderbezetting bij een griep pandemie)

Zorgdragen voor overgangsfase en overdracht aan reguliere instanties

- Op Inzichtelijk maken waar de veiligheidsregio/lokaal bestuur verantwoordelijk voor is in deze fase. Dit moet ook duidelijk worden gecommuniceerd (verwachtingen, bijv. ten aanzien van mogelijke aansprakelijkheidsstelling, duidelijkheid geven over schade-afhandeling).

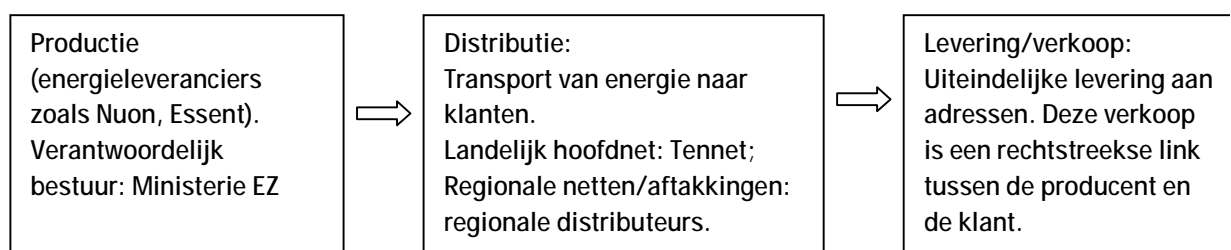
Nafase

- Overweeg een overdrachtsprotocol, hoe de veiligheidsregio haar activiteiten af dient te schalen in de nafase van een crisis.

5.3 Capaciteitenanalyse scenario uitval elektriciteitsvoorziening

5.3.1 Inleiding

Alvorens in te gaan op de adviezen die zijn voortgekomen uit de capaciteitenanalyse schetsen we eerst de verantwoordelijkheden/taken die gelden in de keten van elektriciteitsvoorziening.

Figuur 5.2: Keten voor elektriciteitsvoorziening

De keten voor elektriciteitsvoorziening is als volgt opgebouwd:

- Productie: de productie is in handen van een klein aantal partijen zoals o.a. Essent, RWE en Nuon
- Distributie: de distributie vindt plaats via het Landelijk Hoofdnet (koppelnet) waarvoor Tennet verantwoordelijk is, en de regionale netten (waarvoor de regionale netbeheerders verantwoordelijk zijn). De regionale netbeheerders zijn gesprekspartner voor de veiligheidsregio. Voor de regio Flevoland zijn dit Liander en Enexis.
- Levering/verkoop: levering gaat via de regionale netten, echter de verkoop is een rechtstreekse relatie tussen de klant en de producent. Er zijn in Nederland twaalf partijen die de energie verkoop behartigen.

Het elektriciteitsnet kan op twee manieren worden afgeschakeld:

- Onvoorzien: deze afschakeling vindt geheel geautomatiseerd plaats, door het beveiligingssysteem
- Voorzien: deze afschakeling gaat conform een prioriteitstelling die is vastgelegd in een afschakelplan en is voorgeschreven door het ministerie van Economische Zaken. De distributeur beschikt over een afschakelplan. Indien dit in werking wordt gesteld, zal de veiligheidsregio hierover worden ingelicht. Nadrukkelijk wordt gesteld dat in veel gevallen de veiligheidsregio géén inspraak heeft in de wijze van uitvoeren van het afschakelplan. Dit komt door het technische karakter van het plan en de schaalgrootte.

De regionale netbeheerder is primair aanspreekpunt voor de veiligheidsregio en betrokkene bij het (opstellen van) het regionale risicoprofiel.

De projectgroep en externe betrokken partijen stellen voor de volgende capaciteiten primair verder te ontwikkelen teneinde de kans op en/of de omvang op het scenario te reduceren.

5.3.2 Advies bij scenario uitval elektriciteitsvoorziening

Risicobewustzijn (risicocommunicatie en crisiscommunicatie)

Risicocommunicatie

Voor de risicocommunicatie is voor een tweetal actoren advies geformuleerd:

Hulpverleningsdiensten:

- Advies: Inventariseer of de hulpvraag bij uitval van elektriciteitsvoorziening voldoende wordt ingeschat door de Veiligheidsregio (en partners). Zijn er bijvoorbeeld nadere maatregelen noodzakelijk op het gebied van noodstroomvoorziening etc.

Bestuur Veiligheidsregio:

- Er is een afschakelplan in omloop bij de regionale netbeheerder dat in werking treedt bij een verstoring in het elektriciteitsnet.
Advies: Onderzoek de effecten van het afschakelplan voor de regio.

Beperken scenario

- Advies: Ontwikkel planvorming voor de taken/rollen van de VR bij het optreden van dit scenario. Ga voor dit scenario specifiek in op de voorzienbare alsmede de niet voorzienbare stroomuitval. Het handelen van de regio kan hierbij worden uitgewerkt.

Bevorderen condities voor directe respons op dreiging

- Er is een convenant in ontwikkeling tussen veiligheidsregio en regionale netbeheerder. Advies: neem in het convenant de volgende aandachtspunten in overweging:
 - Continuïteit Telecommunicatie en ICT (ook C-2000)
 - Noodstroomvoorziening
 - Continuïteit gasvoorziening

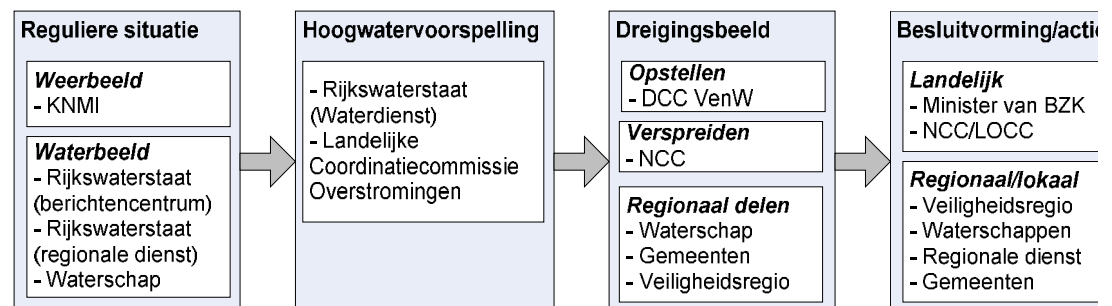
Kwaliteiten voor directe respons

- De mogelijkheid voor melding en alarmering valt bij uitval van elektriciteitsvoorziening grotendeels weg.
 Advies: inventariseer in welke mate dit invloed heeft en hoe dit probleem kan worden ondervangen. Overweeg hierbij in het bijzonder de situatie van verminderd zelfredzame groepen/kwetsbare groepen (zie ook relatie met algemene adviezen).

5.4 Capaciteitenanalyse scenario overstromingen

5.4.1 Inleiding

De keten bij het scenario overstromingen kan als volgt worden uitgebeeld:

Figuur 5.3: fasering en actoren bij scenario overstromingen

Reguliere situatie

In de reguliere situatie worden ontwikkelingen in weer en/of waterstanden gevolgd door verschillende instanties. Op regionaal niveau stemt waterschap Zuiderzeeland af met berichtencentra en de Regionale diensten van Rijkswaterstaat die het waterbeeld verzorgd. Het weerbeeld wordt verzorgd door het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) en Meteoconsult. Het waterschap interpreteert beschikbare informatie en vertaalt dit naar de gevolgen voor haar beheergebied. Hierbij spelen ervaringen uit het verleden ook een belangrijke rol.

Hoogwatervoorspelling

Bij het bereiken van vooraf afgesproken waterstanden en windintensiteit worden door de WDIJ (Waarschuwingsdienst Dijken IJsselmeergebied) waarschuwingen voor hoogwaterpeilen gegeven aan het waterschap. Opschaling vindt vervolgens plaats conform calamiteitenplannen. Zo nodig worden ketenpartners gewaarschuwd.

Dreiging(sbeeld)

De diverse teams die onderdeel uitmaken van de calamiteitenorganisatie van Waterschap Zuiderzeeland kunnen ten aanzien van de dreiging op strategisch niveau (beleidsteam), tactisch niveau (operationeel team) en coördinerend uitvoerend niveau (actiecentrum) afstemming zoeken met vergelijkbare teams bij externe organisaties. Bij een dreigende overstroming vindt binnen de veiligheidsregio alle coördinatie plaats en wordt ook de mate van opschaling bepaald. Waterschap Zuiderzeeland kan een liaison aanleveren voor de regionale, provinciale en gemeentelijke teams.

Bij het DCC (Departementaal Crisiscentrum) VenW wordt het (landelijke) waterbeeld gecombineerd met informatie van andere beleidsterreinen, zoals verkeersmanagement en scheepvaart. Hieruit ontstaat een totaalbeeld van Infrastructuur en Milieu dat wordt toegeleverd aan het Nationaal CrisisCentrum (NCC) en ook aan andere netwerkpartners. Het NCC verspreidt het dreigingsbeeld vervolgens naar de andere ministeries en netwerkpartners (zoals het Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum, waterschap, Veiligheidsregio en Commissaris van de Koningin van de Provincie).

Besluitvorming/Actie

Als de hoogwatersituatie wordt verwacht behorende bij de veiligheidsnorm voor de dijken (1/4000 per jaar) dan zal het veiligheidsbureau opschalen naar het hoogste niveau. Als in die situatie verwacht wordt dat er dijkdoorbraak gaat plaatsvinden, zal het Evacuatieplan Flevoland³ in werking treden.

Parallel hieraan worden alle onderdelen van de nationale crisisorganisatie operationeel, de nationale draaiboeken van toepassing en zal het Rijk haar coördinerende rol ook regisserend en sturend invullen.

Veiligheidsregio's ontvangen het landelijk waterbeeld via het NCC. In de duiding van dit landelijk waterbeeld voor de veiligheidsregio's en de leden van de Regionale Beleids Teams en Regionale Operationele Teams hebben de waterschappen en regionale diensten van Rijkswaterstaat als partner binnen de veiligheidsregio's een zeer belangrijke taak.

5.4.2 Advies bij scenario overstromingen

Risicobewustzijn (risicocommunicatie en crisiscommunicatie)

Risicocommunicatie

Hulpverleningsdiensten:

- Advies: Maak de knelpunten in de infrastructuur inzichtelijk die van belang zijn voor de continuïteit van de hulpverlening bij overstroming. Welke wegen kunnen nog worden gebruikt?

3. ³ Evacuatieplan Flevoland, versie okt. 2008, VR Flevoland

Crisiscommunicatie

- Crisiscommunicatie is beschreven in planvorming, maar moet in nader onderzoek verder worden beoordeeld. Procesmatig/planmatig is het op orde, maar is er ook voldoende bewustzijn t.a.v. de verhoudingen bij crisiscommunicatie?

Voorkomen en beperken scenario

- Hoofdstructuur van de infrastructuur is een continu aandachtspunt vanuit het oogpunt van evacueren. Wijzigingen aan deze infrastructuur moeten worden afgestemd met de Veiligheidsregio en Waterschap (en andere relevante partijen).
Advies: Verzoek om inwinnen integraal advies Veiligheidsregio bij wijzigingen in de infrastructuur.
- Advies: Evalueer het evacuatieplan jaarlijks en stel indien nodig bij. Geef hierbij tevens aandacht aan beschikbare vluchtroutes/wegen, ook bij wegwerkzaamheden, ligging t.o.v. maaiveld, etc. Inventariseer hierbij het hoofdwegennet voor extra vluchtmogelijkheden uit het gebied, bijvoorbeeld via de Knardijk.

Bevorderen condities voor directe respons op dreiging

- Advies: Herkennen van ontwikkelingen in de dreigingsfase en deze koppelen aan beslismomenten voor de Veiligheidsregio, in samenhang met de andere actoren.

Afspraken/werkwijzen voor directe respons

- LOCC regelt op landelijk niveau de capaciteit van externe partijen (ook de waakvlamovereenkomsten).
Advies:
 - Inventariseer de regionale capaciteiten van externe partijen (inclusief waakvlamovereenkomsten)
- - vervolgens: stel vast of een regionaal convenant nodig is voor transport- en redmateriaal?

Kwantiteiten voor directe respons

- Advies: Inventariseer prioriteitstelling voor de inzet van capaciteit van de Veiligheidsregio bij dit scenario (vanuit de wetenschap dat er per definitie te weinig capaciteit binnen de regio Flevoland is voor dit scenario en dat dit een geaccepteerd gegeven is).
Advies:
 - Inventariseer in de risicoprofielen/capaciteitanalyses van omliggende regio's of hierin rekening is gehouden met dit scenario voor Flevoland).
 - Overweeg aan de hand van de bevindingen van deze inventarisatie of verdere actie noodzakelijk/wenselijk is.

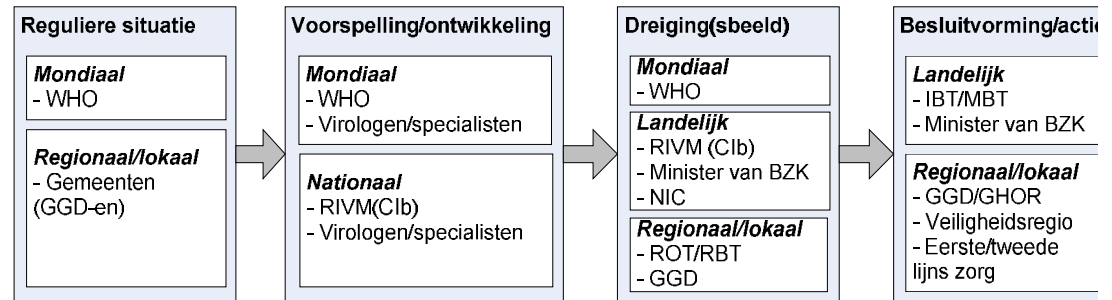
Zorgdragen voor overgangsfase en overdracht aan reguliere instanties

- Advies:
 - Onderzoek de gevolgen van de overstroming op de onderwerpen als: huisvesting, aansprakelijkheid, verzekeringen, hypotheek.
 - Maak vervolgens afspraken over de rollen/taken van de Veiligheidsregio in de nafase van het incident.

5.5 Capaciteitenanalyse scenario griepandemie

5.5.1 Inleiding

De keten bij het scenario griepandemie kan als volgt worden uitgebeeld:

Figuur 5.4: fasering en actoren bij scenario griepandemie

Voorspelling/ontwikkeling

De WHO houdt zich op mondiale schaal bezig met de (verwachte) ontwikkeling van mogelijke infectieziekten. De WHO hanteert een fasering voor de ernst van de ontwikkelingen.

Het onderscheid tussen WHO fase 1 en WHO fase 2 is gebaseerd op het risico op humane besmetting en /of ziekte veroorzaakt door onder dieren circulerende virusstammen.

Het onderscheid tussen WHO fase 3, 4 en 5 is gebaseerd op de risico-inschatting op het ontstaan van een pandemie. Beleidsbeslissingen (ook op landelijke en regionale schaal) worden gekoppeld aan deze fasering.

Op regionaal/lokaal niveau is het uitgangspunt dat gemeenten (vertegenwoordigd door GGD-en) verantwoordelijk zijn voor de infectieziektebestrijding in hun regio. Bij dreiging van een ernstige infectieziekte (pandemie) zal het ministerie van VWS de regie nemen.

Dreiging(sbeeld)

Het Centrum Infectieziektebestrijding (CIb) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) functioneert als regisseur in de keten van de infectieziektebestrijding. Het CIb coördineert bij een dreiging of bestrijding van een uitbraak. Tevens voert het CIb de landelijke surveillance van infectieziekten uit. Daarnaast adviseert het CIb de minister van VWS en professionals in de praktijk over het gewenste preventie- en bestrijdingsbeleid. Indien een uitbraak zich in Nederland dreigt te manifesteren wordt op regionaal niveau een regionaal beleidsteam onder leiding van een coördinerend bestuurder en een regionaal operationeel team ingesteld.

Gegevens over de attack rate en specifiek pandemische risicogroepen moeten verwerkt worden in de knelpuntenprognose. Hierbij is de input van het Nationaal Influenza Centrum (NIC), RIVM en de WHO te gebruiken.

Besluitvorming/Actie

Besluitvorming en informatievoorziening over de bestrijding en de beheersing van een griepandemie worden gestart vanaf het moment dat er ergens ter wereld mens-opmenstransmissie is bewezen (WHO fase 4). Inzet van antivirale middelen en de vaccinstrategie zullen in werking treden nadat de WHO fase 5 van de pandemische fasering heeft vastgesteld.

Aangezien het hier gaat om een bovenregionale (zelfs mondiale) dreiging zal coördinatie plaatsvinden vanuit een Interdepartementaal Beleidsteam (IBT) en (kern-)Ministerieel Beleidsteam (MBT) op rijksniveau. De bestuurlijke en de operationele verantwoordelijkheid is beschreven in het beleidsdraaiboek Influenzapandemie. De minister van VWS neemt de regie over de bestrijding.

Hiermee wordt beoogd om in heel Nederland adequaat en gelijkwaardig op te treden en overbodige maatregelen te voorkomen. De uitvoering van de maatregelen ligt op regionaal/lokaal niveau.

Wanneer een uitbraak van een infectieziekte binnen een regio de omvang van een ramp aanneemt, wordt de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) ingeschakeld. De GHOR verleent zelf geen zorg, maar coördineert tijdens crisis de regionale samenwerking tussen zorginstellingen en zorgt voor de afstemming met politie, brandweer, gemeenten en burgemeesters.

Onder regie van de GHOR wordt een Regionaal Crisisteam Zorg (RCZ) ingesteld met vertegenwoordiging vanuit de zorginstellingen. Het RCZ kan maatregelen treffen om de zorgcontinuïteit te bewerkstelligen voor cliënten van een door een crisis getroffen of bedreigde zorginstelling.

Naast gezondheidskundige aspecten zullen tijdens een pandemie aspecten op het gebied van openbare orde en veiligheid (OOV) ook aan de orde zijn. De eventuele inzet van de politie is gericht op het begeleiden van transporten met schaarse middelen, het afzetten en afschermen van ziekenhuizen bij publieke onrust en assistentie bij het regelen van het verkeer bij een massavaccinatiecampagne of zorgmeldpunt.

5.5.2 Advies bij scenario griepandemie

Risicobewustzijn (risicocommunicatie en crisiscommunicatie)

Risicocommunicatie

Hulpverleningsdiensten:

- Discontinuïteit als gevolg van de griepandemie kan binnen de organisaties tot grote problemen leiden. Deze discontinuïteit wordt onvoldoende onderkend.
Advies: Inventariseer in hoeverre de hulpdiensten en ketenpartners beschikken over een (actueel) continuïteitsplan.

beperken van het scenario

- Advies : Inventariseer preventieve maatregelen verkennen zoals verbod op samscholing (evenementen, scholen etc.) of afzetting (bij andere infectieziekten dan griep) van het gebied. Dit moet ook worden afgestemd met de gemeenten bij het optreden van het scenario

Bevorderen condities voor directe respons op dreiging

- Aandachtspunt: Een dergelijke situatie heeft een economisch effect. Dit effect is te beperken door conform continuïteitsplannen te werken. Het gaat dus niet alleen om het medische aspect, maar ook om sociaal-economische zaken.

Kwaliteiten en kwantiteiten voor directe respons

- Bij ernstige pandemie is zowel de kwaliteit als kwantiteit van de hulpverleners een aandachtspunt, door grotere afhankelijkheid van externe partijen.
Advies: Inventariseer welke partijen dit zijn en maak afspraken/regelingen met deze partijen.
- Beschikbare kwaliteit en kwantiteit van hulpverleners is een kritische succesfactor voor de uitvoering van processen.
Advies: Maak op voorhand afspraken met zorginstellingen over inzetbaarheid van gespecialiseerd personeel tijdens de crisissituatie.
- Er zijn onvoldoende persoonlijke beschermingsmiddelen voor mensen die een taak hebben in de bestrijding van dit scenario.
Advies: inventariseer welke middelen en in welke hoeveelheden nodig zijn.